

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 43/2022 vp) täydentämisestä

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 43/2022 vp).

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 43/2022 vp) täydentämisestä (HE 313/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta on antanut asioista yhteisen mietinnön (SiVM 22/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi tekijänoikeuslain toimivuutta ja vaikutuksia eri tahojen ja toimijoiden näkökulmista. Arvioinnissa tulee lisäksi huomioida perusoikeusvaikutusten punninta suhteessa sääntelyn tulkinta- ja soveltamiskäytäntöihin ja määrittelytarpeet erityisesti alkuperäisen ja edelleen lähettämisen suhteen. Arvioinnissa mahdollisesti havaittuihin epäkohtiin tulee puuttua valmistelemalla tarvittavat lainsäädäntömuutokset EU-oikeuden ja kansallisen liikkumavaran mahdollistamissa puitteissa.
2. Eduskunta edellyttää, että opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa ja arvioi ehdotetun sääntelyn toimivuutta opetus- ja tutkimuskäytännössä oikeudenhaltijoiden, opettajien ja oppilaitosten näkökulmista ja sen perusteella valmistelee tarvittavat säädösmuutosesitykset.
3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi tekijänoikeuslainsäädännön kokonaisuuksien tarpeen tekijänoikeusjärjestelmän läpinäkyvyyden sekä lainsäädännön selkeyden ja ymmärrettävyyden vahvistamiseksi kansallinen liikkumavara huomioon ottaen.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tekijänoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 11 §:n 5 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 d §:n 1 momentti, 19 a §, 21 §:n 3 momentti, 25 h §, 26 §, 27 §:n 3 momentti, 29 §:n 2 momentti, 45 §, 46 §:n 3 momentti, 46 a §:n 3 momentti, 47 §:n 1 ja 4 momentti, 48 §:n 4 momentti, 49 §:n 3 momentti, 49 a §:n 3 momentti, 50 §, 50 c §:n 1 momentti, 54 §:n 1 momentin 5 kohta ja 4 momentti, 54 a §, 64 §:n 9 momentti ja 64 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 5 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 d §:n 1 momentti, 21 §:n 3 momentti, 47 §:n 1 ja 4 momentti ja 54 §:n 1 momentin 5 kohta ja 4 momentti laissa 821/2005, 19 a § laissa 972/2016, 25 h § laeissa 446/1995, 821/2005 ja 607/2015, 26 §, 29 §:n 2 momentti ja 46 a §:n 3 momentti laissa 607/2015, 27 §:n 3 momentti laissa 418/1993, 45 § laeissa 821/2005, 763/2013, 607/2015 ja 849/2018, 46 §:n 3 momentti, 48 §:n 4 momentti, 49 §:n 3 momentti, 49 a §:n 3 momentti ja 50 c §:n 1 momentti laissa 849/2018, 50 § osaksi laissa 607/2015, 54 a § laeissa 897/1980 ja 607/2015, 64 §:n 9 momentti laissa 446/1995 sekä 64 b § laeissa 821/2005 ja 607/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 13 b, 14 a, 16 g—16 j, 23 a, 25 m, 25 n, 28 a, 30 a ja 30 b §, 49 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 446/1995, 821/2005, 607/2015 ja 849/2018, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 50 f §, 6 a luku ja uusi 64 c—64 f § seuraavasti:

11 §

Yleiset säännökset

Tässä luvussa säädetyn tekijänoikeuden rajoituksen nojalla ei saa valmistaa kappaleita sellaisesta teoksen kappaleesta, joka on valmistettu tai saatettu yleisön saataviin 2 §:n vastaisesti tai jota suojaava tekninen toimenpide on 50 a §:n 1 momentin vastaisesti kierretty. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske teosten käyttämistä 11 a, 16, 16 a—16 c, 16 h tai 22 §:n tai 25 d §:n 2 tai 5 momentin nojalla.

13 b §

Teosten kappaleiden valmistaminen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten

Se, jolla on laillinen pääsy teokseen, saa valmistaa siitä kappaleita käytettäväksi tekstin- ja tiedonlouhintaa varten ja säilyttää kappaleita yksinomaan kyseistä tarkoitusta varten, jollei tekijä ole nimenomaisesti ja asianmukaisella tavalla pidättänyt tätä oikeutta.

Tutkimusorganisaatiot ja kulttuuriperintölaitokset, joilla on laillinen pääsy teokseen, saavat valmistaa siitä kappaleita tieteellisessä tutkimuksessa tapahtuvaa tekstin- ja tiedonlouhintaa var-

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

ten ja säilyttää niitä tieteellistä tutkimusta varten, mukaan lukien tutkimustulosten todentamiseen myöhemmin edellyttäen, että teoksen kappaleet ovat vain siihen oikeutettujen saatavilla. Siitä, mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei voida poiketa sopimuksella, eikä sitä voida estää teknisin keinoin.

14 §

Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa

Julkistetun teoksen saa saattaa yleisön saataviin ja siitä saa valmistaa kappaleita sopimuslisenssin nojalla opetustoimintaa ja tieteellistä tutkimusta varten muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä siten kuin 26 §:ssä säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske kappaleen valmistamista valokopioimalla tai vastaavin menetelmin.

14 a §

Teosten käyttäminen opetuksen havainnollistamiseen

Jos 13 §:ssä tai 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimuslisenssiä tai muuta käyttö lupaa, joka kattaa opetustoiminnassa tarpeellisen teoksen käytön, ei ole lainkaan tarjolla tai helposti saatavilla, julkistetun teoksen saa saattaa opetustoiminnassa yleisön saataviin ja siitä saa opetustoiminnassa valmistaa kappaleita opetuksen havainnollistamiseen edellyttäen, että teoksen käyttö tapahtuu tietyille rajatulle henkilöpiirille tarkoitettussa tilanteessa tai suojatussa sähköisessä ympäristössä.

Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen saattamisesta yleisön saataviin ja kappaleen valmistamisesta, ei voida poiketa sopimuksella.

16 d §

Teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla arkistoissa, kirjastoissa ja museoissa

Valtioneuvoston asetuksella säädettävä arkisto ja yleisölle avoin kirjasto tai museo saa sopimuslisenssin nojalla siten kuin 26 §:ssä säädetään:

- 1) valmistaa kokoelmissaan olevasta teoksesta kappaleen muissa kuin 16, 16 a—16 c, 16 g ja 16 h §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;
 - 2) välittää kokoelmissaan olevan teoksen yleisölle muissa kuin 16 a—16 c, 16 g ja 16 h §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.
-

16 g §

Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla

Valtioneuvoston asetuksella säädettävä arkisto ja yleisölle avoin kirjasto tai museo saa, jollei tarkoituksena ole välittömän tai välillisen taloudellisen tai kaupallisen edun tuottaminen, käyttä

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, omissa kokoelmissaan olevaa kaupallisesta jakelusta poistunutta teosta valmistamalla siitä kappaleita, levittämällä teoksen kappaleita ja välittämällä teoksen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua käyttöluvan nojalla saa käyttää myös 16 §:n nojalla valmistettua teoksen kappaletta 1 momentin mukaiseen tarkoitukseen.

Teokseen, joka ei ole koskaan ollut kaupallisessa jakelussa, 1 momenttia sovelletaan vain, jos siitä vuodesta, jona teos sisällytettiin momentissa tarkoitettua laitoksen kokoelmaan, on kulunut viisi vuotta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske teosta, jonka tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen ja yleisön saataviin saattamisen.

16 h §

Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa

Valtioneuvoston asetuksella säädettävä arkisto ja yleisölle avoin kirjasto tai museo saa, jollei saatavilla ole 16 g §:n 1 momentin mukaista käyttö lupaa ja jollei tarkoituksena ole välittömän tai välillisen taloudellisen tai kaupallisen edun tuottaminen, käyttää omissa kokoelmissaan olevaa kaupallisesta jakelusta poistunutta teosta valmistamalla siitä kappaleita, levittämällä teoksen kappaleita ja välittämällä teoksen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua käyttämisen edellytyksenä on, että teoksen voidaan olettaa poistuneen kaupallisen jakelun piiristä. Lisäksi edellytyksenä on, että 16 j §:n mukaista menettelyä on noudatettu ja ennen käyttöä ryhdytty mahdollisesti tarvittaviin lisätoimenpiteisiin tekijöiden tietoisuuden lisäämiseksi tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvasta käytöstä.

Tietokone- tai videopeliä saadaan 1 momentin säännösten mukaisesti käyttää, kun on kulunut seitsemän vuotta siitä vuodesta, jona peli julkaistiin.

Teokseen, joka ei ole koskaan ollut kaupallisessa jakelussa, 1 momenttia sovelletaan vain, jos siitä vuodesta, jona teos sisällytettiin laitoksen kokoelmaan, on kulunut viisi vuotta. Jos teoksesta on olemassa vain yksi teoskappale, 1 momenttia sovelletaan vasta sen vuoden jälkeen, jona tekijä kuoli.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos teoksen tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen ja yleisön saataviin saattamisen.

16 i §

Kielto-oikeuden käyttäminen

Tekijä ilmoittaa 16 g §:n 4 momentissa tarkoitettua kiellosta sopimuslisenssiorganisaatiolle tai sille arkistolle tai yleisölle avoimelle kirjastolle tai museolle, joka käyttää teosta mainitun pykälän 1 momentin nojalla.

Tekijä ilmoittaa 16 h §:n 5 momentissa tarkoitettua kiellosta sille arkistolle tai yleisölle avoimelle kirjastolle tai museolle, joka käyttää teosta mainitun pykälän 1 momentin nojalla.

Kielto tulee yksilöidä siten, että sen kohteena oleva teos tai teokset ovat tunnistettavissa.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

16 j §

Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti

Valtioneuvoston asetuksella säädettävän arkiston ja yleisölle avoimen kirjaston tai museon, joka aikoo käyttää kaupallisesta jakelusta poistunutta teosta 16 g §:n 1 momentin tai 16 h §:n 1 momentin mukaisesti, on ilmoitettava Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston ylläpitämään rekisteriin vähintään kuusi kuukautta ennen kuin teosta sanotuvin tavoin käytetään:

- 1) tiedot teoksesta, johon käyttö kohdistuu;
- 2) se käyttö lupa tai tekijänoikeuden rajoitus, johon käyttöoikeus perustuu;
- 3) kielto-oikeuden käyttömahdollisuus 16 g §:n 4 momentin tai 16 h §:n 5 momentin mukaisesti; ja
- 4) tiedot käyttöluvun myöntäjästä ja luvan saajasta sekä käyttöluvun kattamista maantieteellisistä alueista ja käyttötarkoituksesta.

Sopimuslisenssiorganisaatio tai 1 momentissa tarkoitettu laitos, joka vastaanottaa 16 i §:ssä tarkoitetun yksilöidyn kiellon, on velvollinen viipymättä merkitsemään kiellon Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston ylläpitämään rekisteriin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston ylläpitämään rekisteriin ilmoitettavista tiedoista ja tietojen toimittamisesta noudatettavista menettelyistä.

19 a §

Korvausta hallinnoiva organisaatio

Korvaus 19 §:n 4 momentissa tarkoitettu lainaamisesta alkuperäiselle tekijälle suoritetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän, kyseiseen tarkoitukseen käytettyjen teosten tekijöitä edustavan yhteishallinnointiorganisaation välityksellä. Organisaatioita voidaan hyväksyä useita, jos tekijöiden edustavuutta ei voida muuten saavuttaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy 1 momentissa tarkoitettun organisaation hakemuksista määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Hyväksyttävän organisaation tulee olla vakavarainen ja sillä tulee olla valmius ja kyky hoitaa asioita hyväksymispäätöksen mukaisesti. Organisaation tulee vuosittain antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle selvitys hyväksymispäätöksen nojalla tekemistään toimista. Organisaation tai organisaatioiden yhdessä tulee edustaa merkittävää osaa niistä eri alojen teosten tekijöistä, joiden teoksia käytetään 19 §:n 1 momentin nojalla sillä osin kuin kysymys on teoskappaleen lainaamisesta yleisölle. Hyväksymispäätöksessä voidaan organisaatiolle myös asettaa käytännön toimintaa yleisesti ohjaavia ehtoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Hyväksyminen voidaan peruuttaa, jos organisaatio hyväksymispäätöstä ja sen ehtoja rikkomalla syyllistyy vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin ja jolleivät organisaatiolle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

21 §

Julkinen esittäminen

— — — — —
Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske näytelmä- eikä elokuvateosta. Elokuvateoksen julkisesta esittämisestä tutkimuksen ja korkeakoulutasoisen elokuvaopetuksen yhteydessä säädetään 16 c §:ssä. Elokuvateoksen julkiseen esittämiseen opetustoiminnan yhteydessä sovelletaan myös, mitä 14 §:n 1 momentissa ja 14 a §:ssä säädetään.

23 a §

Teoksen käyttö parodiassa

Julkistettua teosta saa käyttää parodiassa, karikatyyrissä ja pastississa.

25 h §

Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

Radio- tai televisiolähetykseen sisältyvän teoksen saa lähetystä muuttamatta sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetysten kanssa. Sillä tavalla, jolla edelleenlähetysten toteuttava osapuoli saa ohjelmasignaalin lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten, ei ole merkitystä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta lähetykseen sisältyvän teoksen edelleen lähettämiseen, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen edelleen lähettämiseen sille lähettäjäyrittäjälle, jonka lähetystä edelleenlähettäminen koskee.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua edelleen lähettämistä ja 2 momentissa tarkoitettujen teosten edelleen lähettämistä koskevat luvat on myönnettävä samanaikaisesti.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan alkuperäiseen radio- tai televisiolähetykseen riippumatta siitä, mistä valtiosta lähetys on peräisin.

25 m §

Radio- ja televisio-ohjelmien suora siirto

Lähetystoimintaa harjoittava organisaatio ja ohjelmasignaalin jakelija saavat lähettää teoksen 50 f §:ssä tarkoitettua suoran siirron menetelmällä oikeudenhaltijalta saamansa luvan tai sopimuslisenssin nojalla siten kuin 26 §:ssä säädetään. Mitä tässä pykälässä säädetään, ei kuitenkaan koske teosta, jos tekijä on kieltänyt teoksen lähettämisen.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

25 n §

Lehtijulkaisuun sisältyvän teoksen käyttäminen

Lehtijulkaisuun sisältyvää teosta saa käyttää 50 §:n 1 momentissa tarkoitettu tavoin sopimuslisenssin mukaisesti siten kuin 26 §:ssä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske teosta, jonka tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen tai teoksen välittämisen.

26 §

Sopimuslisenssi

Sopimuslisenssiä koskevia tämän lain säännöksiä sovelletaan sopimukseen, joka on tehty käyttäjän ja sellaisen sopimuslisenssiorganisaation välillä, jonka opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt jäljempänä tämän pykälän 4 momentissa olevien säännösten mukaisesti. Hyväksyttyä sopimuslisenssiorganisaatiota pidetään tämän sopimuksen osalta oikeutettuna edustamaan muitakin saman alan teosten tekijöitä. Mainitulla sopimuksella laajennetun kollektiivisen käyttöluvan saanut voi luvan mukaisin ehdoin käyttää kaikkia tämän alan tekijöiden teoksia.

Mitä 1 momentissa tarkoitetun sopimuslisenssiorganisaation yleiskokous päättää teoksen kappaleiden valmistamisesta taikka teoksen yleisön saataviin saattamisesta suoritettavien korvausten jakamisesta organisaation suoraan edustamille tekijöille tai käyttämisestä tekijöiden yhteisiin tarkoituksiin, sovelletaan myös muihin 1 momentissa tarkoitettuihin saman alan tekijöihin, joita sopimuslisenssiorganisaatio ei suoraan edusta.

Jos sopimuslisenssiorganisaation 2 momentissa tarkoitettu päätös korvausten jakamisessa noudatettavista yleisistä periaatteista ei tuota organisaation suoraan edustamille tekijöille oikeutta henkilökohtaiseen korvaukseen, 1 momentissa tarkoitettulla saman alan tekijällä, jota sopimuslisenssiorganisaatio ei suoraan edusta, on kuitenkin oikeus vaatia henkilökohtainen korvaus. Korvauksen suorittaa 1 momentissa tarkoitettu sopimuslisenssiorganisaatio. Oikeus henkilökohtaiseen korvaukseen raukeaa, jos sitä koskevaa vaatimusta ei todistettavasti esitetä viimeistään kolmen vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jona teoksesta on valmistettu kappaleita tai teos on saatettu yleisön saataviin, kolmen vuoden kuluttua sen tilikauden lopusta, jona teoksen käytöstä maksettava korvaus kerättiin, sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on myöhäisempi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy hakemuksesta tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain (1494/2016) 4 §:ssä tarkoitetun yhteishallinnointiorganisaation sopimuslisenssiorganisaatioksi määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Hyväksyttävän organisaation tulee täyttää seuraavat ehdot:

1) organisaation tulee olla tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tekijöiden antamien valtuutusten perusteella riittävän edustava Suomessa käytettyjen teosten tietyn alan tekijöiden suhteen sopimuksen kohteena olevan teostyyppin ja oikeuksien osalta; organisaation tulee hakemuksen yhteydessä antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle riittävät tiedot edustavuutensa arvioimiseksi;

2) organisaatiolla tulee olla taloudellinen ja toiminnallinen valmius ja kyky hoitaa asioita hyväksymispäätöksen mukaisesti;

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

3) organisaation tai, jos tekijöiden edustavuus tietyn teostyyppin osalta voidaan saavuttaa vain useampien yhteishallinnointiorganisaatioiden hyväksymisellä sopimuslisenssiorganisaatioiksi, sopimuslisenssiorganisaatioiden yhdessä tulee edustaa merkittävää osaa niistä eri alojen teosten tekijöistä, joilla on oikeuksia tietyn sopimuslisenssisäännöksen nojalla käytettäviin teoksiin.

Hyväksytyn organisaation tulee esittää suunnitelma siitä, miten tekijöille tiedotetaan organisaation myöntämistä käyttöluvista, mahdollisuudesta hakea organisaatiolta korvauksia teosten käyttämisestä ja oikeudesta kieltää teoksen käyttö sekä vuosittain antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle selvitys hyväksymispäätöksen nojalla tekemistään toimista.

Hyväksyttäessä useampia yhteishallinnointiorganisaatioita myöntämään lupia tiettyyn teosten käyttöön on hyväksymispäätöksissä tarvittaessa varmistettava, että luvat myönnetään samanaikaisesti ja yhteensopivin ehdoin. Hyväksymispäätöksessä voidaan sopimuslisenssiorganisaatiolle asettaa sopimustoimintaa yleisesti ohjaavia ehtoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Hyväksyminen voidaan peruuttaa, jos sopimuslisenssiorganisaatio hyväksymispäätöstä ja sen ehtoja rikkomalla syyllistyy vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin ja jos organisaatiolle annetut huomautukset ja varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Sopimuslisenssiorganisaation tulee lisäksi noudattaa, mitä yhteishallinnointiorganisaatioiden toiminnasta muilta osin säädetään tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetussa laissa.

27 §

Yleiset määräykset oikeuden luovutuksesta

Tekijänoikeuden luovutuksesta eräissä tapauksissa säädetään 30, 31—40 sekä 40 b §:ssä. Mainittuja säännöksiä on kuitenkin sovellettava vain, jollei toisin ole sovittu. Jäljempänä 28 a ja 30 a §:ssä säädetyistä oikeuksista ei voida poiketa sopimuksella. Jäljempänä 30 b §:ssä säädetyistä saadaan poiketa vain, jos sopimusehdot perustuvat kollektiiviseen sopimukseen. Tässä momentissa mainittuja pakottavia säännöksiä ei sovelleta tietokoneohjelman tekijään.

28 a §

Oikeus asianmukaiseen ja oikeasuhtaiseen korvaukseen

Jos tekijä luovuttaa yksinoikeuden tai myöntää yksinomaisen käyttöluvan teoksen hyödyntämiseen, hänellä on oikeus saada hyödyntämisestä asianmukainen ja oikeasuhtainen korvaus.

29 §

Tekijänoikeuden luovutusta koskevan kohtuuttoman sopimusehdon sovittelu

Kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon sopimuksen koko sisältö, osapuolten asema, teoksen käyttötapa ja käytön määrä, teoksen kaupallinen arvo ja korvauksen määräytymistä-

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

pa sekä tekijän luova panostus teokseen kokonaisuutena. Kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon myös sopimusta tehtäessä ja sen jälkeen vallinneet olosuhteet sekä muut seikat.

— — — — —

30 a §

Selvitys teoksen hyödyntämisestä

Alkuperäisellä tekijällä on oikeus saada säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa ajantasaiset, merkitykselliset ja kattavat tiedot teoksensa hyödyntämisestä siltä, jolle hän on luovuttanut oikeutensa tai yksinomaisen käyttöluvan. Selvitys on annettava, jos luovutuksensaajalla on ollut tuloja teoksen hyödyntämisestä tai tekijälle maksettava korvaus riippuu siitä, missä laajuudessa teosta käytetään. Selvityksen tulee sisältää tiedot teoksen hyödyntämisestä, siitä syntyneistä tuloista ja tekijälle maksettavasta korvauksesta kaikkien hyödyntämistapojen osalta.

Selvityksen antamisvelvollisuuden laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon kunkin alan erityispiirteet ja käytännöt, työehtosopimukset ja mahdolliset muut merkitykselliset kollektiiviset sopimukset, olemassa olevat raportointikeinot, selvityksen antamisesta aiheutuva hallinnollinen rasitus sekä kaikki muut asian arviointiin vaikuttavat seikat.

Jos selvityksen antaminen 1 momentin mukaisesti aiheuttaisi suhteettoman taloudellisen rasituksen, ottaen huomioon sopimuskumppanin teoksen hyödyntämisestä saamat tuotot, selvitys saadaan rajoittaa siihen, mitä kohtuudella voidaan odottaa.

Edellä 1 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa selvitys ei ole, jos tekijän luova panostus ei ole merkittävä koko teos huomioon ottaen, paitsi jos tekijä osoittaa tarvitsevänsä tiedot korvauksen kohtuullistamiseksi 29 §:n nojalla.

Jos tekijän sopimuskumppani on luovuttanut oikeuksia edelleen toiselle, eikä siksi pysty täyttämään 1 momentissa säädettyä selvityksen antamisvelvollisuuttaan, tekijällä on oikeus pyytää selvitys siltä, jolle oikeudet on luovutettu. Tämä voi antaa selvityksen tekijälle suoraan tai tekijän sopimuskumppanin välityksellä. Tekijällä on oikeus saada tietopyynnön esittämiseksi sopimuskumppaniltaan sen yhteystiedot, jolle oikeudet on luovutettu.

Tekijä ei saa oikeudettomasti ilmaista eikä käyttää liikesalaisuuslaissa (595/2018) määriteltä selvityksen antajan liikesalaisuudeksi yksilöimää tietoa. Tekijällä on oikeus säilyttää saamansa tieto ja käyttää sitä teoksen koko hyödyntämisaian ja kohtuullisen ajan sen jälkeenkin, jos säilyttäminen ja käyttäminen ovat tarpeen korvauksen kohtuullistamiseksi.

Jäljempänä 35 §:ssä säädetään painokseen ja tilitykseen liittyvistä kustantajan velvollisuuksista kirjankustannusalaalla.

30 b §

Oikeudenluovutuksen peruuttaminen

Jos teosta, jonka osalta tekijä on siirtänyt yksinoikeuden tai yksinomaisen käyttöoikeuden, ei ole hyödynnetty kunkin alan erityispiirteet ja käytännöt huomioon ottaen kohtuullisen ajan kuluessa oikeuden luovutusta koskevan sopimuksen tekemisestä, eikä teosta tekijän esittämästä vaatimuksesta huolimatta hyödynnetä kuuden kuukauden kuluessa vaatimuksen esittämisestä, tekijällä on oikeus peruuttaa oikeudenluovutus tai päättää, että oikeudenluovutuksen yksinomainen luonne päättyy. Tekijällä on oikeus pitää saamansa palkkio.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

Jos kaksi tai useampi on luonut teoksen yhdessä, heidän on käytettävä 1 momentissa tarkoitettua oikeuttaan yhdessä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta työ- tai virkasuhteesta johtuvia tehtäviä täytettäessä luotuun teokseen. Mainitussa momentissa säädettyä ei sovelleta myöskään, jos teoksen hyödyntämättä jättäminen johtuu valtaosin olosuhteista, jotka tekijän voidaan kohtuudella odottaa korjaavan.

Edellä 1 momentissa säädetystä voidaan poiketa vain, jos oikeuden luovutusta koskevan sopimuksen ehdot perustuvat kollektiiviseen sopimukseen.

Mitä 1—4 momentissa säädetään teoksen esittämistä tai julkaisemista koskevan oikeuden luovutuksen purkamiseen sovelletaan soveltuvin osin mitä 30, 33 ja 34 §:ssä säädetään. Elokuva-teosta koskevan sopimuksen purkamiseen sovelletaan, mitä 40 §:ssä säädetään.

45 §

Esittävä taiteilija

Kirjallisen tai taiteellisen teoksen taikka kansanperinteen esitystä ei esittävän taiteilijan suostumuksetta saa:

- 1) tallentaa laitteelle, jonka avulla esitys voidaan toisintaa;
- 2) saattaa yleisön saataviin radion tai television välityksellä taikka suoraan siirtämällä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua esitystä, joka on tallennettu 46 tai 46 a §:ssä tarkoitettulle laitteelle, ei esittävän taiteilijan suostumuksetta saa, ennen kuin 50 vuotta on kulunut esitysvuodesta:

- 1) siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;
- 2) esittää julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle;
- 3) välittää yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös tallennetun esityksen välittäminen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- 4) levittää yleisön keskuuteen.

Jos tallennettu esitys julkaistaan tai saatetaan laillisesti yleisön saataviin muutoin kuin tallenteen kappaleita levittämällä ja ennen kuin esitysvuodesta on kulunut 50 vuotta, 2 momentissa säädetty suoja on voimassa, kunnes äänitallenteen osalta 70 vuotta ja kuvatallenteen osalta 50 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona tallennettu esitys ensimmäisen kerran julkaistiin tai sanotulla tavalla saatettiin yleisön saataviin.

Esityksen elokuvaamisoikeuden luovutus sisältää oikeuden levittää tallennettu esitys yleisön keskuuteen vuokraamalla, jollei toisin ole sovittu.

Menettelyyn, johon 1—3 momentin mukaan vaaditaan esittävän taiteilijan suostumus, sovelletaan, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 3, 6—9, 11 ja 11 a §:ssä, 12 §:n 1—3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 13 b §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 a, 15, 16, 16 a—16 e, 16 g ja 16 h §:ssä, 17 §:n 2 ja 4 momentissa, 17 a §:ssä, 17 b §:n 1—5 momentissa, 17 c ja 17 d §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 21, 22, 23 a ja 25 b—25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 25 g §:n 1 ja 3 momentissa, 25 h, 25 i, 25 l, 25 n, 26, 26 a ja 26 b §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 28, 28 a, 29, 29 a, 30, 30 a, 30 b, 41 ja 42 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

46 §

Äänitallenteen tuottaja

Menettelyyn, johon 1 ja 2 momentin mukaan vaaditaan tuottajan suostumus, sovelletaan, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 6—9 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1—3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 13 b §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 a, 15, 16, 16 a—16 e, 16 g, 16 h ja 17 a §:ssä, 17 b §:n 1—5 momentissa, 17 c ja 17 d §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 21, 22, 23 a, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 25 g §:n 1 ja 3 momentissa, 25 l, 25 n, 26, 26 a ja 26 b §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään.

46 a §

Kuvatallenteen tuottaja

Menettelyyn, johon 1 ja 2 momentin mukaan vaaditaan tuottajan suostumus, sovelletaan, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 6—9 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1—3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 13 b §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 a, 15, 16, 16 a—16 e, 16 g ja 16 h §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 22, 23 a, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 25 g §:n 1 ja 3 momentissa, 25 l, 25 n, 26, 26 a ja 26 b §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään.

47 §

Äänitallenteen ja kuvallisen musiikkitalenteen käyttäminen

Sen estämättä, mitä 45 §:n 2 ja 3 momentissa ja 46 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, 45 §:n mukaista, 46 §:ssä tarkoitettulle laitteelle tallennettua esitystä ja pykälässä tarkoitettua laitetta, joka on julkaistu kaupallisessa tarkoituksessa ja jonka kappaleita on levitetty tai joka on välitetty yleisölle, saa käyttää:

- 1) välittömästi tai välillisesti julkisessa esityksessä;
- 2) alkuperäisessä yleisölle välittämisessä muulla tavalla kuin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada tallennettu esitys tai aineisto saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- 3) radio- tai televisiolähetyksen samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen yleisön vastaanotettavaksi.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan vastaavasti, mitä 21, 22, 23 a ja 25 b §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa ja 29 §:ssä sekä esittävän taiteilijan oikeuden osalta lisäksi, mitä 11 §:n 2 momentissa sekä 28, 41 ja 42 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

48 §

Radio- ja televisioyrittäjä

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 6—8 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 13 b §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 a, 15, 16, 16 a—16 e, 16 g, 16 h ja 17 a §:ssä, 17 b §:n 1—4 momentissa, 17 c ja 17 d §:ssä, 19 §:n 1 momentissa, 21, 22, 23 a, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 25 h §:n 3 momentissa, 26 §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään. Lisäksi lähetyksen edelleen lähettämiseen johtoja pitkin sovelletaan vastaavasti, mitä 25 i §:n 1 momentissa säädetään.

49 §

Luettelon ja tietokannan valmistaja

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työhön sovelletaan, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 7—9 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 12 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 13, 13 a ja 13 b §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 a, 15, 16, 16 a—16 e, 16 g, 16 h, 17, 17 a—17 d ja 18 §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 22, 23, 25 b—25 d ja 25 f—25 i §:ssä, 25 j §:n 4 ja 5 momentissa sekä 25 l, 26, 27 ja 28 §:ssä säädetään. Jos työ tai sen osa on tekijänoikeuden kohteena, voidaan vedota tekijänoikeuteen.

49 a §

Valokuvaaja

Tässä pykälässä tarkoitettuihin valokuvuihin sovelletaan, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 7—9, 11 ja 11 a §:ssä, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13, 13 a ja 13 b §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 a, 15, 16, 16 a—16 e, 16 g ja 16 h §:ssä, 17 §:n 1 momentissa, 17 a §:ssä, 17 b §:n 1—5 momentissa, 17 c, 17 d ja 18 §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 20, 22, 23 a ja 25 §:ssä, 25 a §:n 1 ja 2 momentissa sekä 25 b, 25 d, 25 f—25 i, 25 l, 25 n, 26, 26 a, 26 b, 27—29, 39, 40, 40 c, 41 ja 42 §:ssä säädetään. Jos valokuva on tekijänoikeuden kohteena, voidaan vedota tekijänoikeuteen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valokuvaa kuvataiteen teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt.

Lehtijulkaisun kustantaja

Lehtijulkaisun kustantajalla on yksinomainen oikeus määrätä julkaisustaan valmistamalla siitä kappaleita ja välittämällä sitä yleisölle ansiotarkoituksessa siten, että yleisöön kuuluvalla henkilöllä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Edellä 1 momentissa säädettyä oikeutta ei sovelleta:

1) yksittäisten käyttäjien lehtijulkaisun yksityiseen käyttöön eikä käyttöön, joka ei ole kaupallista;

2) hyperlinkkeihin;

3) lehtijulkaisun yksittäisiin sanoihin tai hyvin lyhyisiin otteisiin.

Lehtijulkaisulla tarkoitetaan 1 momentissa kokoelmaa, joka koostuu pääasiassa luonteeltaan journalistisista kirjallisista teoksista ja jota ei julkaista tieteellisessä tai akateemisessa tarkoituksessa, ja:

1) lehti muodostaa erillisen numeron kausittain ilmestyvässä tai säännöllisesti päivitettävässä yhden otsikon alaisessa lehtijulkaisussa;

2) lehden tarkoituksena on antaa suurelle yleisölle uutisiin tai muihin aiheisiin liittyvää tietoa; ja

3) lehti on välitetty yleisölle missä tahansa viestimessä lehtikustantajan aloitteesta, toimituksellisella vastuulla ja valvonnassa.

Kun teos sisällytetään lehtijulkaisuun sellaisen käyttöluvan perusteella, joka ei ole yksinomainen, 1 momentissa säädettyyn oikeuteen ei voida vedota luvan saaneen käyttäjän toteuttaman käytön kieltämiseksi. Edellä 1 momentissa säädettyyn oikeuteen ei voida vedota myöskään sellaisen teoksen käytön kieltämiseksi, jonka suoja-aika on päättynyt.

Edellä 1 momentissa säädetty oikeus on voimassa, kunnes 2 vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona lehtijulkaisu julkaistiin.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei vaikuta tekijän tämän lain mukaiseen oikeuteen lehtijulkaisuun sisältyvään teokseen.

Lehtijulkaisuun sisältyvän teoksen tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamista tuloista 1 momentissa tarkoitetun oikeuden käyttämisestä.

Mitä 11, 11 a, 13 b, 16, 16 f—16 j, 17 a—17 d, 22, 23, 23 a ja 25 c §:ssä säädetään, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuun oikeuteen. Mitä 25 n §:ssä säädetään sopimuslisenssistä, sovelletaan 1 momentin mukaiseen lehtikustantajan oikeuteen.

Teknisin toimenpitein suojattujen teosten käyttäminen

Sillä, jolla on laillisesti hallussaan tai saatavillaan tehokkaalla teknisellä toimenpiteellä suojattu teos ja jolla on 13 b §:n, 14 §:n 3 momentin, 14 a, 15, 16, 16 a—16 c, 16 g, 16 h, 17 tai 17 a—17 d §:n, 25 d §:n 2 momentin tai 25 f §:n 2 momentin nojalla oikeus käyttää teosta, tulee olla mahdollisuus käyttää teosta siltä osin kuin se on tarpeen mainitussa lainkohdassa säädetyn tekijänoikeuden rajoituksen hyödyntämiseksi.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

6 luku

Erinäisiä määräyksiä

50 f §

Suora siirto

Kun lähettäjäyritys lähettää ohjelmasignaalin suoran siirron menetelmällä signaalin jakelijalle, ilman että lähettäjäyritys samanaikaisesti itse lähettää kyseisen ohjelmasignaalin suoraan yleisölle, ja signaalin jakelija lähettää tämän ohjelmasignaalin yleisölle, lähettäjäyrityksen ja signaalien jakelijan katsotaan osallistuvan yhteen ja samaan lähetykseen sisältyvien suojattujen teosten ja 45, 46, 46 a ja 49 a §:ssä tarkoitettujen suojan kohteiden välittämiseen yleisölle.

54 §

Välimiesmenettely

Asia ratkaistaan erimielisyyden sattuessa välimiesmenettelyssä, jos kysymys on:

5) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetyksen samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti tai luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 48 §:n 1 momentin perusteella; lupa voidaan myöntää, jos sopimuslissenssiorganisaatio tai lähettäjäyritys tai molemmat kieltävät edelleen lähettämisen ilman perusteltua syytä tai asettavat sille kohtuuttomia ehtoja;

Tämän pykälän nojalla annetulla luvalla on sama vaikutus kuin 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisellä 13 §:n, 14 §:n 1 momentin, 25 h §:n 1 momentin tai 48 §:n 1 momentin mukaisesti.

54 a §

Opetustoiminta ansiotarkoituksessa

Mitä 14 §:n 2 ja 3 momentissa, 14 a §:n 1 momentissa ja 21 §:n 1 momentissa säädetään opetuksesta ja opetustoiminnasta, ei sovelleta opetukseen tai opetustoimintaan, jota harjoitetaan ansiotarkoituksessa.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

6 a luku

Verkkosisällönjakopalvelut

55 a §

Määritelmä

Palveluntarjoajalla tarkoitetaan tässä luvussa verkkosisällönjakopalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa tietoyhteiskunnan palvelua, jonka päätarkoituksena tai yhtenä päätarkoituksista on säilyttää suuri määrä käyttäjiensä palveluun tallentamia suojattuja teoksia, jotka palveluntarjoaja organisoii ja joita se markkinoi voitontavoittelua varten ja joihin se antaa yleisölle pääsyn.

55 b §

Oikeudelliset lähtökohdat

Jos teoksia tallennetaan palveluntarjoajan palveluun, palveluntarjoaja välittää ne yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada ne saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Palveluntarjoajan tulee saada tekijöiden lupa 1 momentissa tarkoitettuun käyttöön. Jos lupaa ei ole saatu tai myönnetty, sovelletaan 55 c §:n 1 momentin säännöksiä.

Jos palveluntarjoaja on saanut tekijöiden luvan, lupa käsittää myös palvelun käyttäjien toimet, kun nämä tallentavat teoksia yleisölle välitettäväksi. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, kun palvelun käyttäjä toimii ansiotarkoituksessa tai käyttäjän toiminta tuottaa hänelle merkittäviä tuloja.

55 c §

Palveluntarjoajan vastuu ja vastuuvapaus

Jos palveluntarjoajalla ei ole tekijöiden lupaa teosten käyttöön, se on vastuussa suojattujen teosten välittämisestä yleisölle. Palveluntarjoaja vapautuu tästä vastuusta, jos se osoittaa, että se on:

- 1) toiminut parhaansa mukaan saadakseen luvan;
- 2) toiminut parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti varmistaakseen, että teokset, joista tekijä on antanut palveluntarjoajille merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, eivät ole yleisön saatavissa; ja
- 3) toiminut tekijältä riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan viipymättä ilmoituksen kohteenä olevan teoksen saannin estämiseksi tai sen poistamiseksi verkkosivustoiltaan sekä toiminut parhaansa mukaan 2 kohdan mukaisesti estääkseen teoksen tulevat tallentamiset palveluun.

Arvioitaessa sitä, onko palveluntarjoaja toiminut 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, otetaan suhteellisuusperiaatteen mukaan huomioon ainakin:

- 1) palveluntarjoajan palvelun tyyppi, yleisö ja koko sekä palvelun käyttäjien palveluun tallentamien teosten tyyppi; ja

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

2) teoksiin pääsyn estoon soveltuvien ja tehokkaiden keinojen saatavuus ja niistä aiheutuva kustannus palveluntarjoajalle.

Jos palveluntarjoaja estää 1 momentin 2 kohdan mukaisesti pääsyn teokseen tai poistaa teoksen 1 momentin 3 kohdan mukaisesti, palveluntarjoajan on ilmoitettava tästä viipymättä palvelun käyttäjälle.

55 d §

Soveltaminen eräiden palveluntarjoajien toimintaan

Mitä 55 c §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään ja 3 kohdassa teosten myöhempien tallentamisen osalta säädetään palveluntarjoajan velvollisuuksista, ei sovelleta, jos palveluntarjoajan palvelut ovat olleet yleisön saatavilla alle kolmen vuoden ajan ja sen vuosiliikevaihto on alle 10 miljoonaa euroa. Jos palveluntarjoajan palveluiden keskimääräinen kuukausittainen yksittäisten kävijöiden lukumäärä ylittää viisi miljoonaa, sovelletaan kuitenkin myös 55 c §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaa kokonaisuudessaan.

55 e §

Teosten laillinen käyttö palvelussa

Palveluntarjoajan ja tekijän välinen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettu toiminta ei saa johtaa siihen, että sillä estetään palvelun käyttäjän palveluun tallentamien sellaisten suojattujen teosten saatavuus, joiden käyttö ei loukkaa tekijänoikeutta. Näihin kuuluvat suojatut teokset, joita käytetään jonkin tämän lain tekijänoikeutta rajoittavan säännöksen perusteella.

Palveluntarjoajan on ehdoissaan ilmoitettava palvelun käyttäjälle, että käyttäjä voi käyttää teoksia tässä laissa säädettyjen tekijänoikeuksien rajoitussäännösten nojalla.

55 f §

Toimenpiteet laillisen käytön varmistamiseksi

Palveluntarjoajalla on oltava käytännöt ja menettelyt, joilla varmistetaan, että sen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden ei estä teosten laillista käyttöä 55 e §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Tämän luvun säännösten soveltaminen ei saa johtaa verkkosisältöjen yleiseen seurantaan.

55 g §

Palveluntarjoajan velvollisuus tietojen antamiseen

Palveluntarjoajan on tekijän pyynnöstä annettava tälle riittävät tiedot 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevista käytännöistä ja niiden toiminnasta. Kun käyttöluvan myöntämistä koskevia sopimuksia on tehty palveluntarjoajan ja tekijän välillä, tulee palveluntarjoajan antaa tekijälle tämän pyynnöstä tiedot sopimusten kattamien teosten käytöstä.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

55 h §

Valitus- ja oikeussuojamekanismi

Palveluntarjoajan on otettava käyttöön tehokas ja nopea valitus- ja oikeussuojamekanismi, joka on palvelun käyttäjän saatavilla, kun on kysymys erimielisyyksistä, jotka koskevat käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saannin estämistä tai sen poistamista.

Kun palvelun käyttäjä on valittanut palveluntarjoajalle 55 c §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesta suojatun teoksen saannin estämisestä tai sen mainitun momentin 3 kohdan mukaisesta poistamisesta tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettua mekanismia käyttäen, tekijälle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja perustella kantansa käyttäjän tekemään valitukseen asianmukaisesti. Palvelun käyttäjän tekemä valitus on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä, ja palveluun tallennetun suojatun teoksen estämistä tai sen poistamista koskevan päätöksen tulee olla ihmisen tekemän arvioinnin kohteena.

Jos tekijän esittämät perustelut eivät ole asianmukaiset, suojattu teos on palautettava palveluun. Päätöksen siitä, että teosta ei palauteta palveluun, tulee olla ihmisen tekemän arvioinnin kohteena.

55 i §

Vaihtoehtoinen menettely erimielisyyksien ratkaisemiseksi

Palvelun käyttäjällä ja tekijällä on 55 h §:ssä tarkoitetun ratkaisun jälkeen palvelun käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saannin estämistä tai sen poistamista ja palauttamista palveluun koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi käytettävissä vaihtoehtoinen menettely yksittäisiä tapauksia koskevien ratkaisusuositusten saamiseksi. Menettely on osapuolille maksuton ja vapaaehtoinen, eivätkä siinä annetut suositukset ole osapuolia sitovia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valvoo menettelyn toimivuutta ja ylläpitää luetteloa menettelyssä käytettävistä esteettömistä ja puolueettomista tekijänoikeuden asiantuntijoista. Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää asiantuntijat kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa vastaan 1 momentissa tarkoitetut tapaukset käsiteltäviksi ja jakaa ne ratkaistaviksi sähköistä järjestelmää käyttäen luettelossa oleville asiantuntijoille.

Saatuaan asianosaisten pyynnön tarkistaa palveluntarjoajan 55 h §:n mukaisesti tekemää ratkaisua ja pyyntöä koskevat perustelut asiantuntija varaa vastapuolelle mahdollisuuden tulla kuulluksi. Asiantuntijan tulee käsitellä asia tasapuolisesti ja joutuisasti.

Jos asiaa ei sovita asianosaisten kesken, asiantuntija antaa asiassa arvionsa ja ratkaisusuosituksen siitä, tuleeko käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saanti estää, teos poistaa tai teos palauttaa palveluun. Asiantuntijan tulee toimittaa ratkaisusuositus sähköisen järjestelmän kautta opetus- ja kulttuuriministeriölle, palvelun käyttäjälle, tekijälle ja palvelun tarjoajalle.

Tässä pykälässä säädetyn menettelyn kustannukset rahoitetaan valtion varoista lukuun ottamatta asianosaisten omia menettelyyn osallistumisesta aiheutuneita kustannuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää asiantuntijoille maksettavien palkkioiden perusteista ja määrästä.

Tarkemmat säännökset vaihtoehtoisesta menettelystä ja siihen osallistuvien asiantuntijoiden nimeämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

55 j §

Oikeus saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi

Tekijällä on oikeus saattaa tässä luvussa tarkoitettua suojatun teoksen luvaton käyttöä ja 55 g §:ssä tarkoitettua tietojen antamisvelvollisuutta koskevan asian tuomioistuimen ratkaistavaksi ja nostaa kanteen palveluntarjoajaa vastaan.

Palvelun käyttäjällä on oikeus nostaa kanne tekijää vastaan sen vahvistamiseksi, että käyttäjällä on oikeus käyttää suojattua teosta tässä laissa säädetyn tekijänoikeuden rajoituksen tai tekijän kanssa tehdyn sopimuksen nojalla. Palvelun käyttäjällä on lisäksi oikeus nostaa kanne palveluntarjoajaa vastaan palveluntarjoajan velvoittamiseksi sallimaan yleisön pääsyn palvelun käyttäjän palveluun tallentamaan aineistoon.

Palvelun käyttäjällä ja palveluntarjoajalla on oikeus nostaa kanne tekijää vastaan suojatun teoksen saannin estämistä tai teoksen poistamista koskevan oikeudettoman pyynnön aiheuttamasta vahingosta.

55 k §

Säännösten pakottavuus

Siitä, mitä edellä tässä luvussa säädetään tekijän ja palvelun käyttäjän oikeuksista tai palveluntarjoajan velvollisuuksista, ei voida poiketa sopimuksilla. Sopimuksen ehto, jonka mukaan palvelun käyttäjä luopuu oikeudestaan vedota tässä laissa säädettyyn tekijänoikeuden rajoitukseen, ei sido palvelun käyttäjää.

55 l §

Soveltaminen eräisiin lähioikeuksiin

Mitä tässä luvussa säädetään teoksesta, sovelletaan myös 45, 46, 46 a ja 48 §:ssä, 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 49 a §:ssä tarkoitettuun lähioikeuden suojan kohteeseen.

64 §

Lähioikeuksien alueellinen soveltaminen

Edellä 50 §:ssä olevia säännöksiä sovelletaan lehtijulkaisuun, jonka kustantaja on sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon.

64 b §

Maantieteelliset rajat ylittävä radion tai television oheispalvelun välittäminen yleisölle

Maantieteelliset rajat ylittävän radio- ja televisio-ohjelmien oheispalvelun välittämisen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitse-

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

mastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana, ja oheispalveluun sisältyvien teosten tai lähioikeuden kohteiden tarpeellisten kappaleiden valmistamisen, katsotaan tapahtuvan yksinomaan siinä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, johon lähettäjäyritys on sijoittautunut, jos kyseessä on radio-ohjelma taikka televisio-ohjelma, joka on uutis- tai ajankohtaisohjelma tai lähettäjäyrityksen itse tuottama ja rahoittama ohjelma.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta urheilutapahtumia sisältäviin televisio-ohjelmiin eikä niihin sisältyviin teoksiin.

Jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu, 1 momentin säännökset eivät estä sellaisten sopimusten tekemistä, joilla rajoitetaan oikeuksien hyödyntämistä alueellisesti.

64 c §

Opetuskäyttöä koskevien säännösten alueellinen soveltaminen

Teoksen käytön opetustoiminnassa 13 §:n, 14 §:n 1 momentin ja 14 a §:n mukaisesti siten, että teos on saatettu käytettäväksi muissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa, katsotaan tapahtuvan Suomessa ja siihen sovelletaan mainittuja säännöksiä.

64 d §

Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien säännösten alueellinen soveltaminen

Mitä 16 g §:ssä säädetään kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön mainitun pykälän mukaisesti myönnytyistä käyttöluvista mainitussa pykälässä tarkoitetuissa laitoksissa Suomessa, sovelletaan kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvaan käyttöön samojen ehtojen mukaisesti myös muissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa.

Suomeen sijoittautuneen 16 h §:ssä tarkoitetun laitoksen kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen mainitussa pykälässä tarkoitetun käytön katsotaan tapahtuvan Suomessa.

64 e §

Euroopan talousalueen ulkopuolisista valtioista peräisin olevat kaupallisesta jakelusta poistuneet teokset

Mitä 16 g ja 16 h §:ssä säädetään, ei sovelleta teokseen, joka on poistunut kaupallisesta jakelusta, jos on kohtuullisten toimien perusteella näyttöä siitä, että kysymys on:

1) elokuvateoksesta, jonka tuottajalla on päätoimipaikka tai vakinainen asuinpaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa;

2) muusta teoksesta kuin elokuvateoksesta, joka on julkaistu ensimmäisen kerran Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa tai, jos sitä ei ole julkaistu, lähetetty radiossa tai televisiossa ensimmäisen kerran Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa;

3) Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaisen luomasta teoksesta, jonka osalta 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua valtiota ei ole kohtuullisin toimin pystytty määrittelemään.

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

64 f §

Teknisiä toimenpiteitä ja sähköisiä hallinnointitietoja koskevien säännösten soveltaminen

Edellä 50 a, 50 b ja 50 d §:ssä säädettyjä kieltoja sovelletaan Suomessa tapahtuvaan, mainituissa pykälissä tarkoitettuun menettelyyn.

Mitä 50 c §:ssä säädetään, sovelletaan teosten käyttämiseen Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Mitä 50 §:ssä säädetään, ei sovelleta lehtijulkaisuun, joka on julkaistu ennen 6 päivää kesäkuuta 2019.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin toimiin, hankittuihin oikeuksiin ja tehtyihin sopimuksiin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin (917/2014) uusi 184 a § seuraavasti:

184 a §

Vastuuvapaus eräissä tietojen tallennuspalveluissa

Tekijänoikeuslain (404/1961) 55 a §:ssä tarkoitetun verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta palveluun tallennetusta tekijänoikeutta loukkaavasta aineistosta säädetään mainitun lain 55 a—55 l §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 312/2022 vp

Helsingissä 27.2.2023

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri